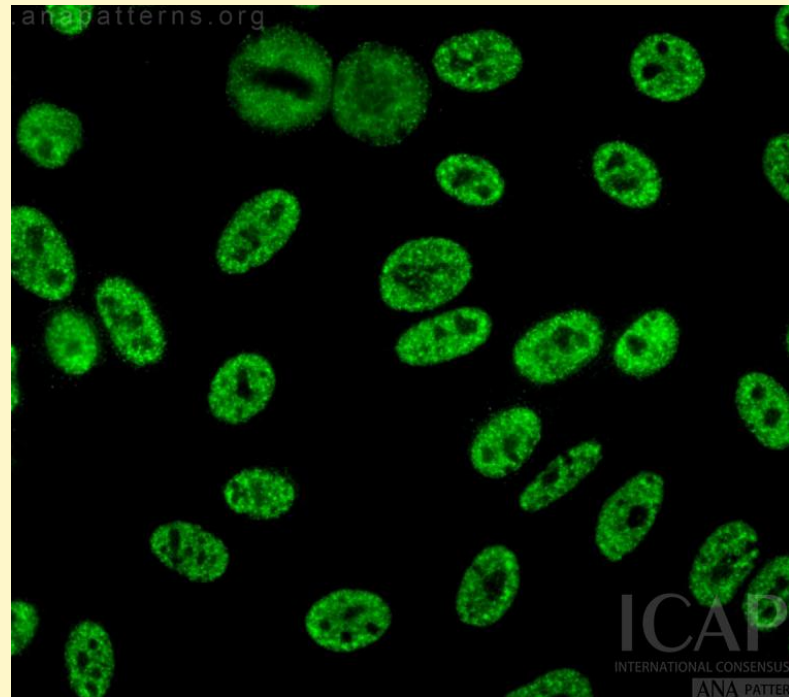

IMUNOFLUORESCENCE

Mgr. Petr Bejdák

Ústav klinické imunologie a alergologie

Fakultní nemocnice u sv. Anny a Lékařská fakulta MU

IMUNOFLUORESCENCE

Luminiscence

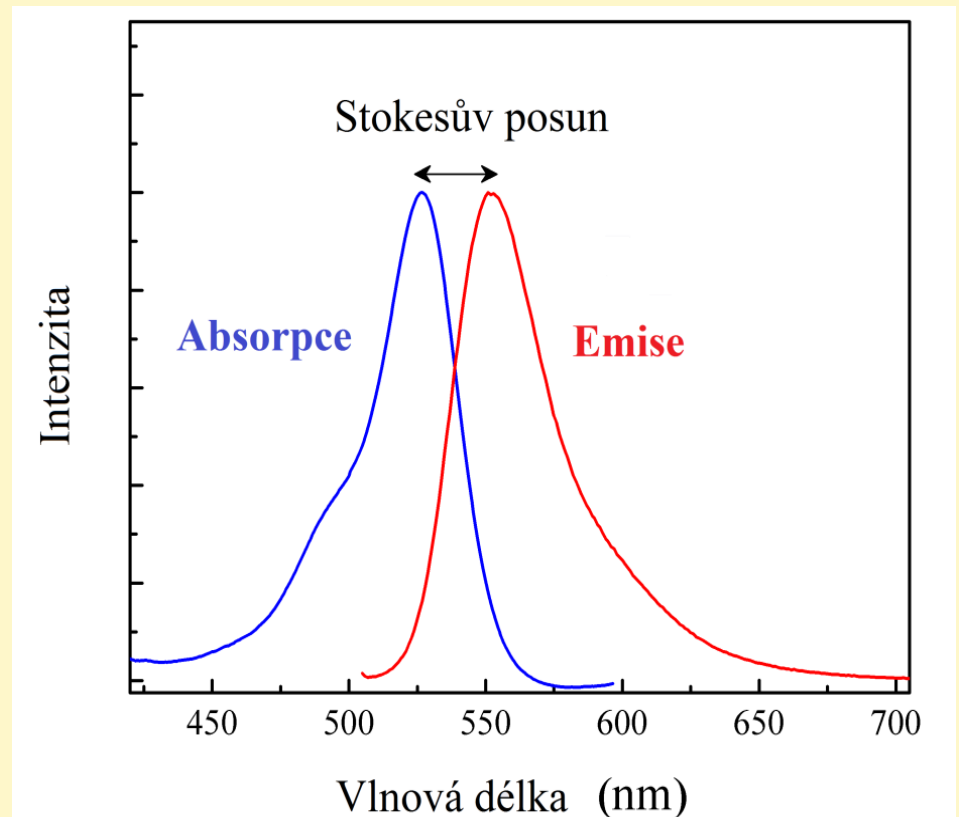
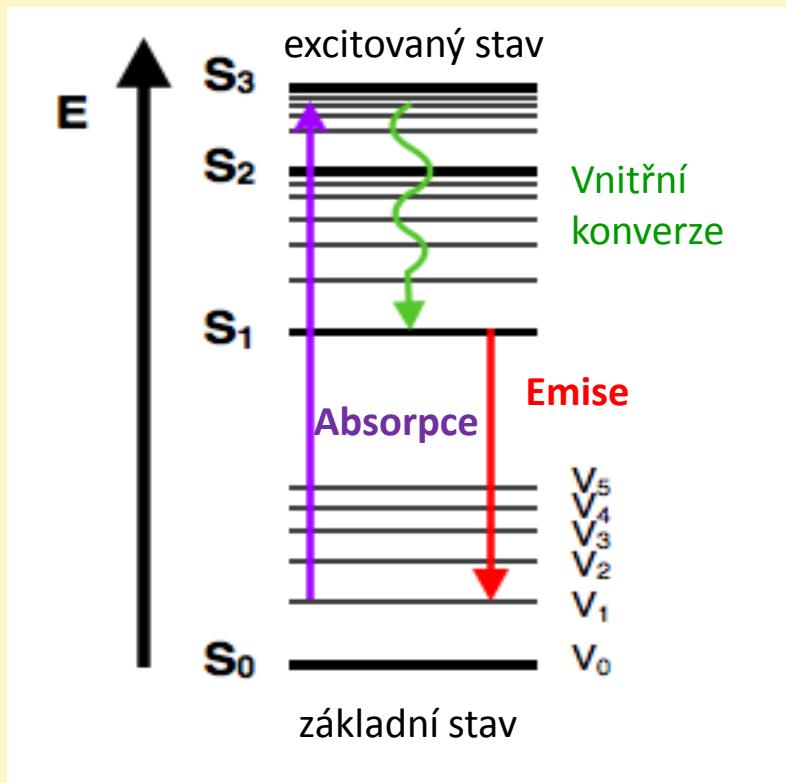
jev, při kterém látka emituje záření po absorpci excitačního záření (**fotoluminiscence**) nebo při chemické reakci (**chemiluminiscence**)

IMUNOFLUORESCENCE

Fluorescence

látka po absorpci excitačního záření uvolňuje emisní záření o delší vlnové délce (nižší energii)

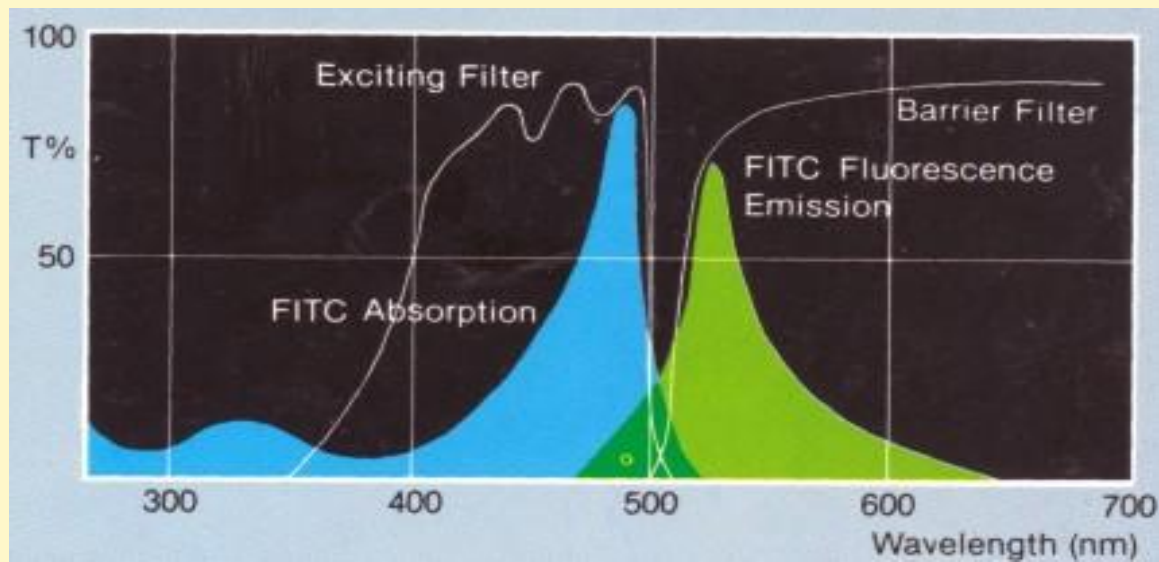
IMUNOFLUORESCENCE

Fluorescenční mikroskop

Zdroj světla – rtuťová výbojka, LED dioda

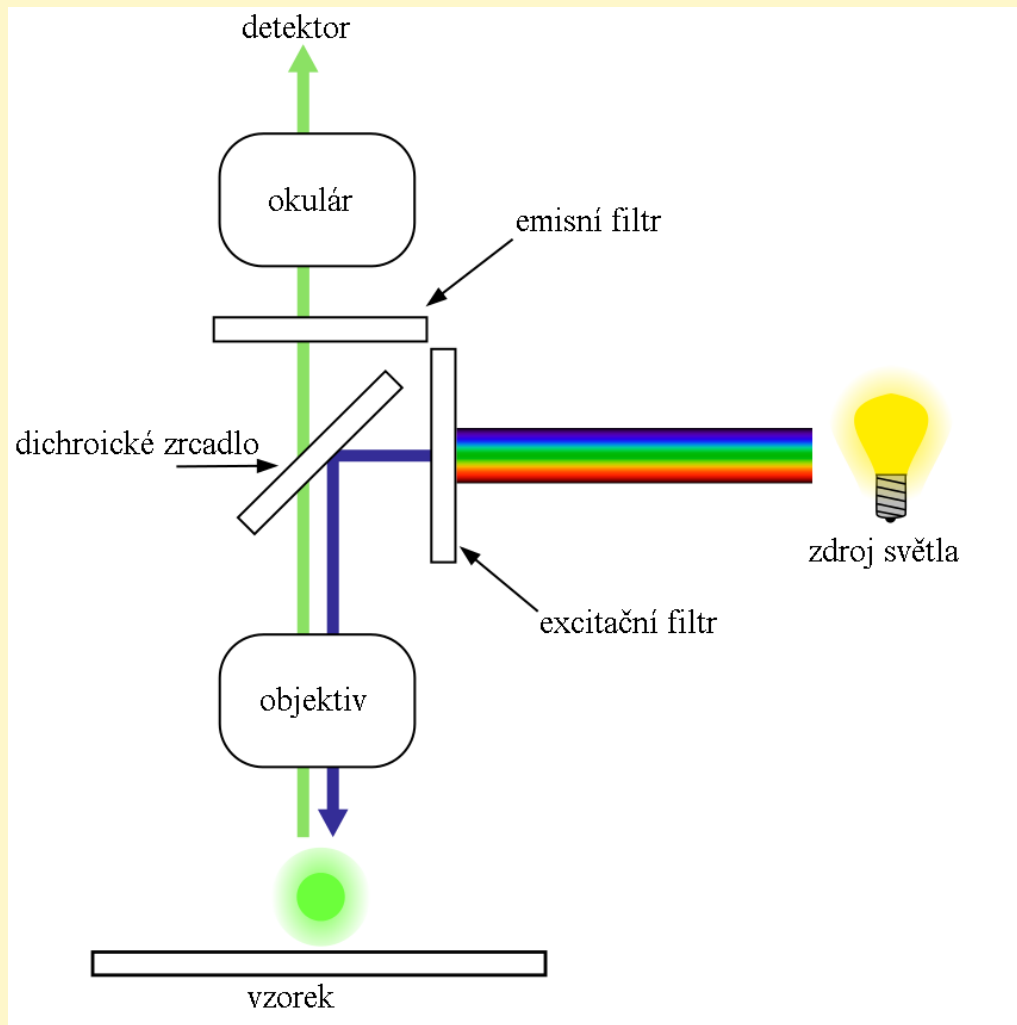
Excitační filtr - propouští pouze část spektra potřebnou pro excitaci fluorescence a zabraňuje průchodu záření v oblasti emisní vlnové délky, které by vytvářelo pozadí

Emisní (bariérový) filtr - propouští pouze emisní část spektra a zabraňuje průchodu excitačního záření

IMUNOFLUORESCENCE

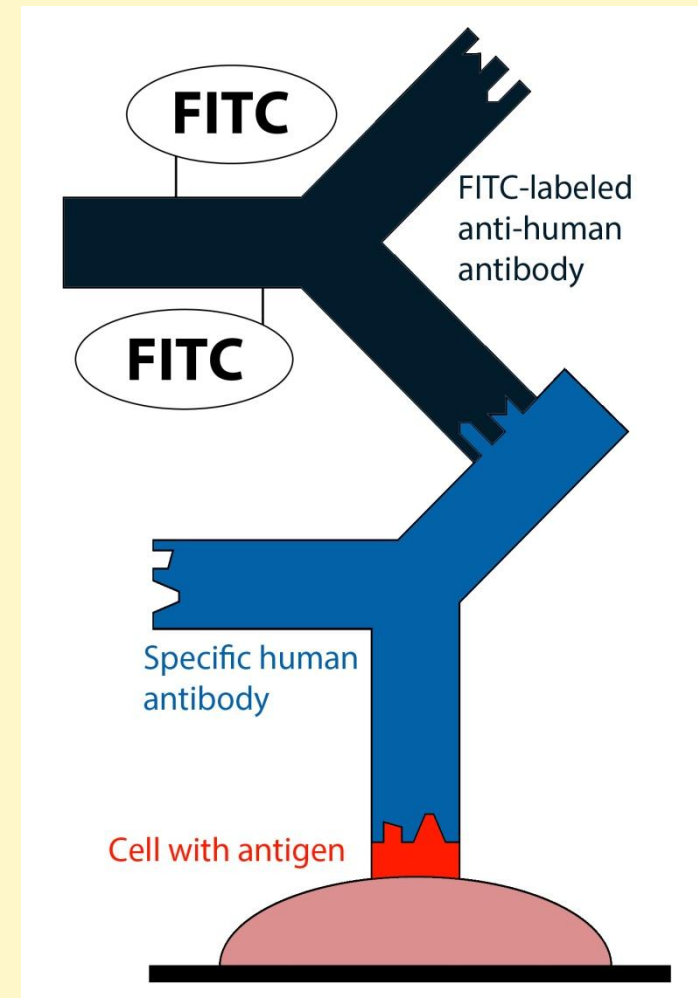
Schéma fluorescenčního mikroskopu

IMUNOFLUORESCENCE

Konjugát

- protilátka s navázaných fluorescenčním barvivem (fluorochromem)
- nejčastěji používaný flourochrom je FITC (fluoresceinizothiokyanát) - excitační/emisní vlnová délka 495/520 nm (emituje zelené světlo)
- konjugát se specificky váže jen na imunoglobuliny určité izotypové třídy (IgG / IgM / IgA) – výběrem konjugátu stanovíme protilátky jen této třídy
- pro některá autoimunitní onemocnění má klinický význam výskyt autoprotílátek v určité izotypové třídě (př. celiakie - IgA)

IMUNOFLUORESCENCE

Přímá IF

slouží k detekci **antigenů** - vazba konjugátu přímo na antigen

Využití: histologie – průkaz antigenu ve tkáních

mikrobiologie – rychlá detekce patogenů v biologickém materiálu

Nepřímá IF

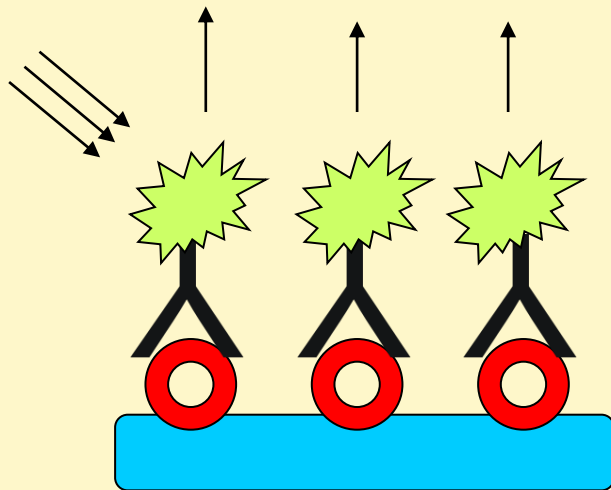
používá se k detekci **protilátek**, vazba protilátek a konjugátu ve 2 krocích:

1. na sklíčko se nanese vyšetřovaný materiál (sérum), pokud jsou v něm přítomny hledané protilátky, navážou se na antigenní substrát na sklíčku
2. nanese se konjugát, který se váže na protilátku příslušné izotypové třídy (IgG/IgM/IgA)

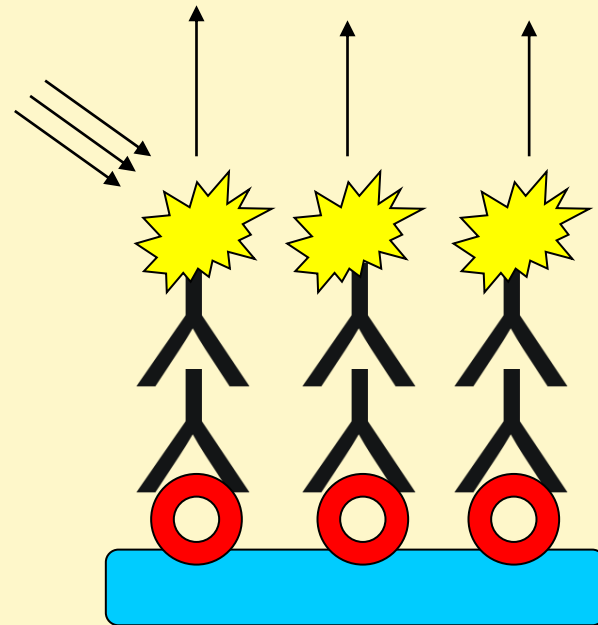
Využití: průkaz specifických protilátek, nejčastěji autoprottilátek

IMUNOFLUORESCENCE

PŘÍMÁ

NEPŘÍMÁ

IMUNOFLUORESCENCE

Antigenní substráty používané při nepřímé IF

Buňky HEp2 (Human Epithelial) – k detekci ANA

- odvozeny od linie HeLa (karcinom děložního čípku)
- rychle se dělící buňky, v mitóze pozorovatelná chromatinová destička - důležitý znak pro odlišení jednotlivých typů ANA

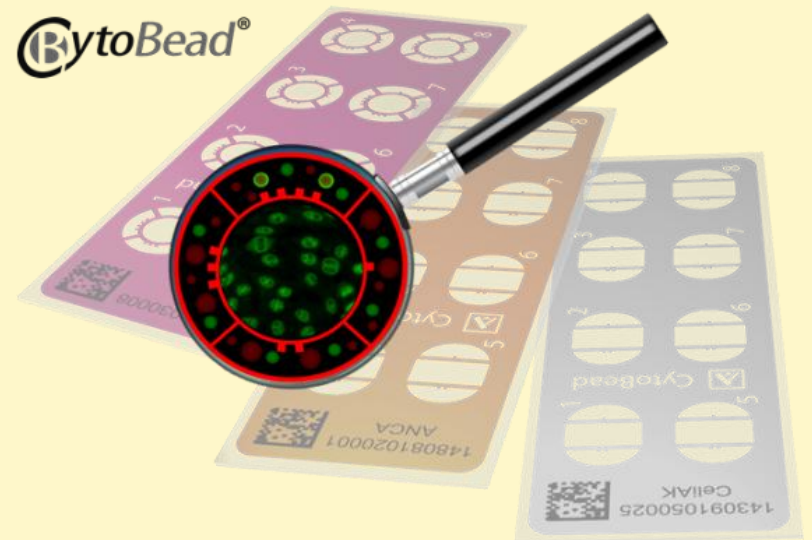
Neutrofilní granulocyty – k detekci ANCA

Crithidia luciliae – prvok,
detekce protilátek proti dsDNA

Opičí jícen – detekce EMA

LKS (liver, kidney, stomach)

– kombinace 3 potkaních tkání
k detekci AMA, ASMA, GPC, RET...

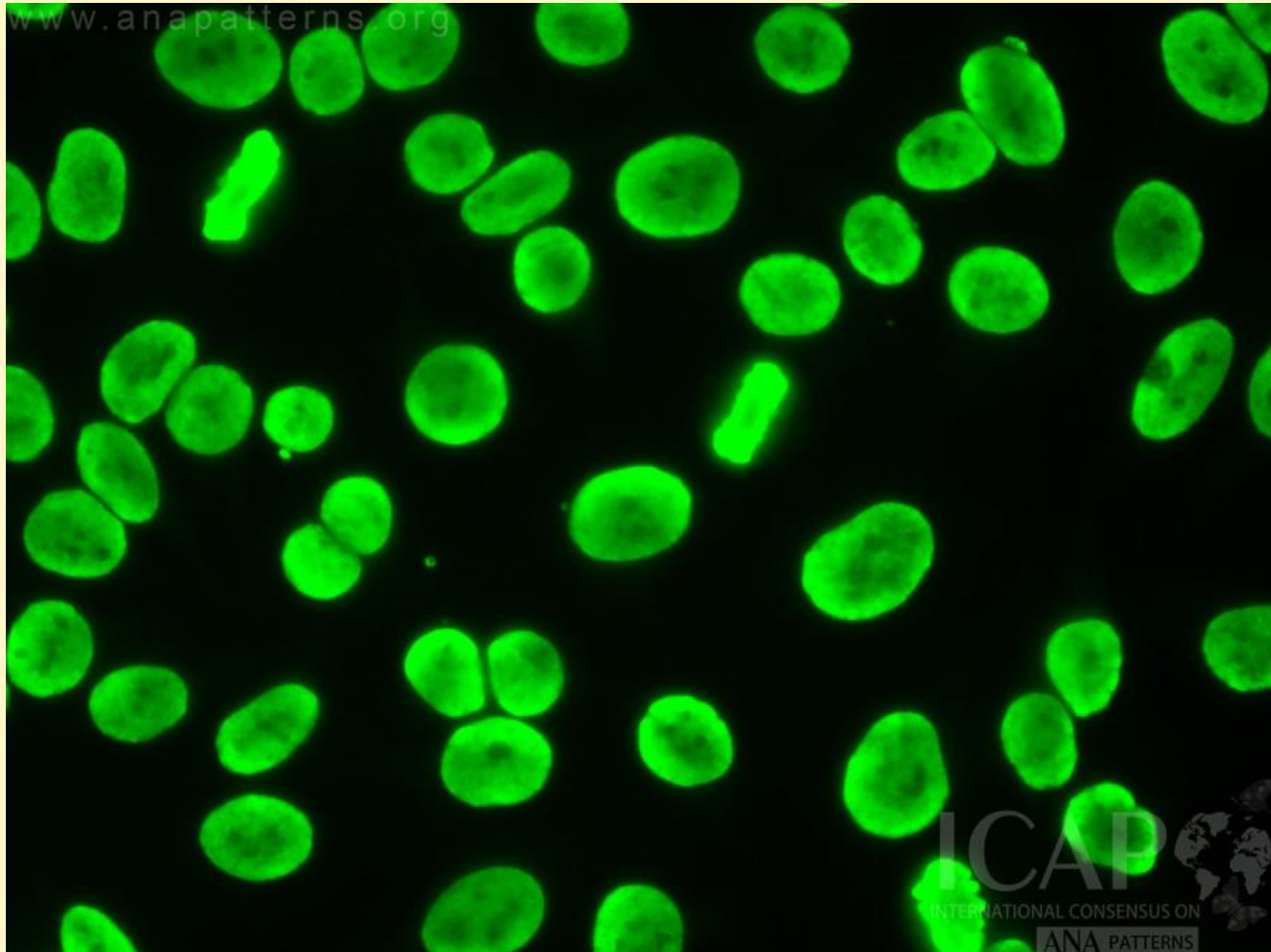
IMUNOFLUORESCENCE

ANA (anti-nuclear antibodies)

- velká skupina autoprotilátek
- vážou se na různé antigeny v jádře (DNA, RNA, centromery...)
- výskyt při různých autoimunitních onemocněních (systémový lupus erytematodes, Sjogrenův syndrom, revmatoidní artritida...)
- **fluorescenční obraz** v mikroskopu může vypadat stejně nebo podobně u různých autoprotilátek – když vidíme určitý obraz, nevíme ještě o jakou autoprotilátku jde (na jaký antigen se váže), k jejímu bližšímu určení mohou pomoci jiné metody (ELISA, imunoblot)

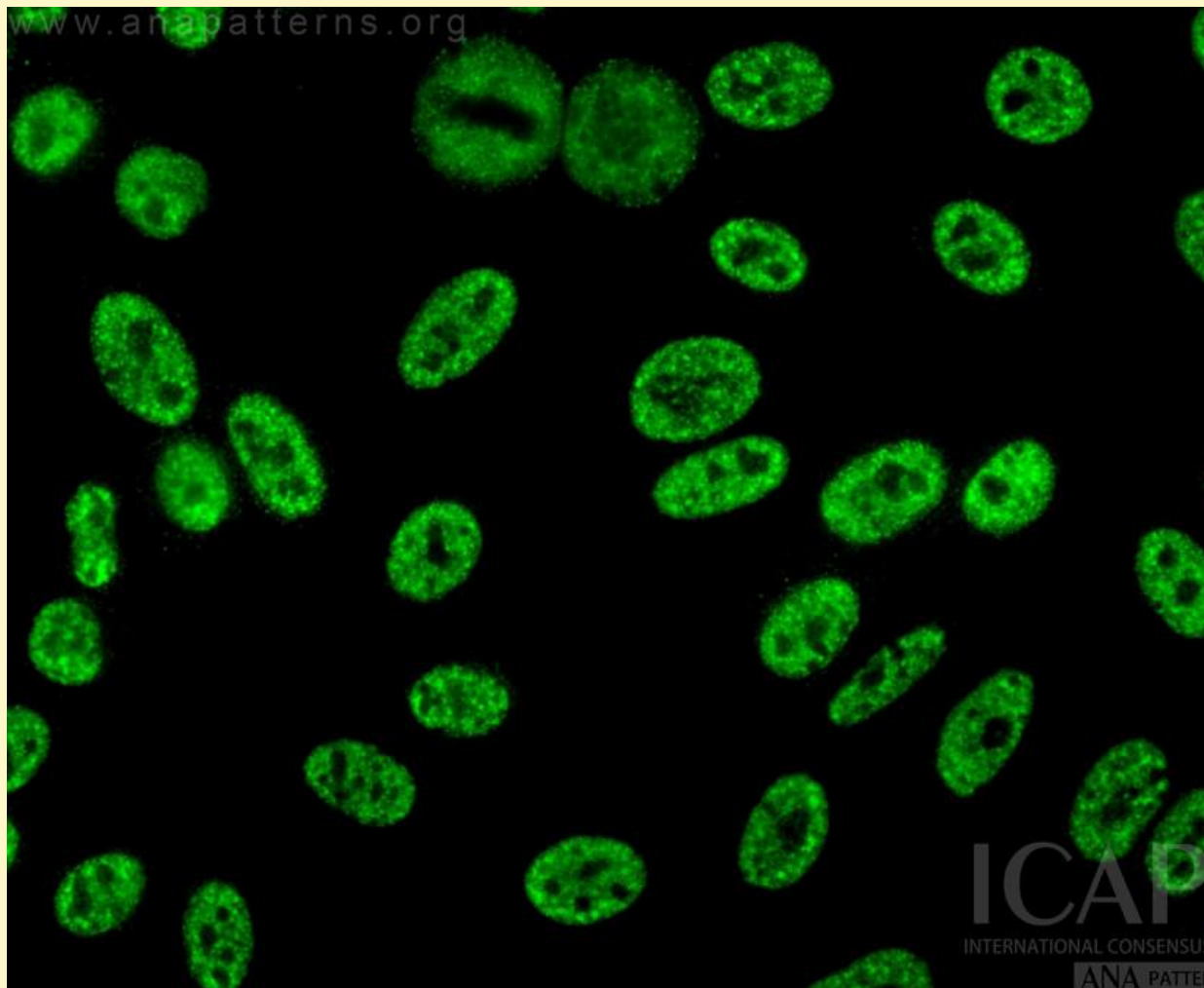
IMUNOFLUORESCENCE

ANA – typ homogenní

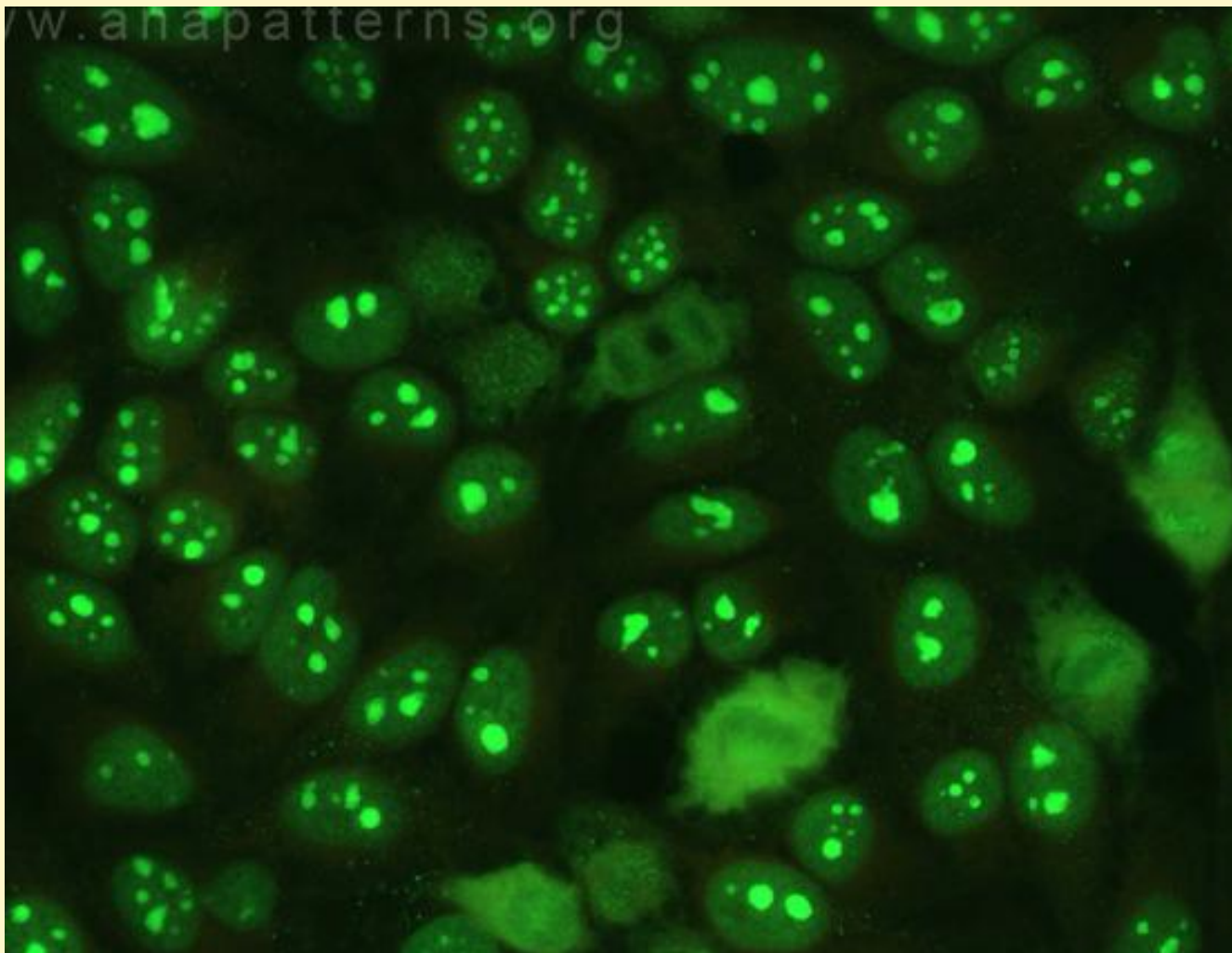
IMUNOFLUORESCENCE

ANA - typ granulární (zrnitý)

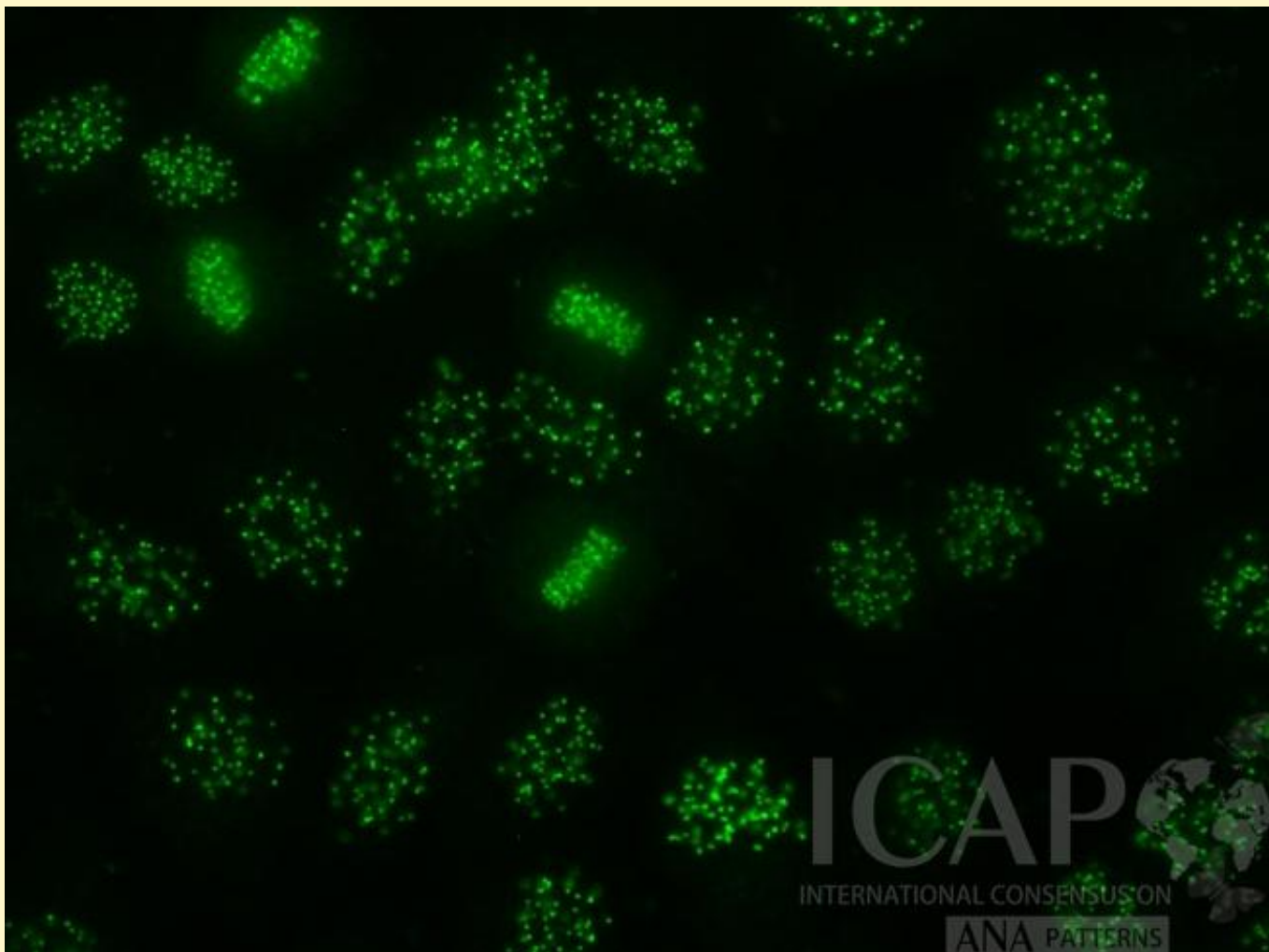
IMUNOFLUORESCENCE

ANA - typ nukleolární (jadéřkový)

IMUNOFLUORESCENCE

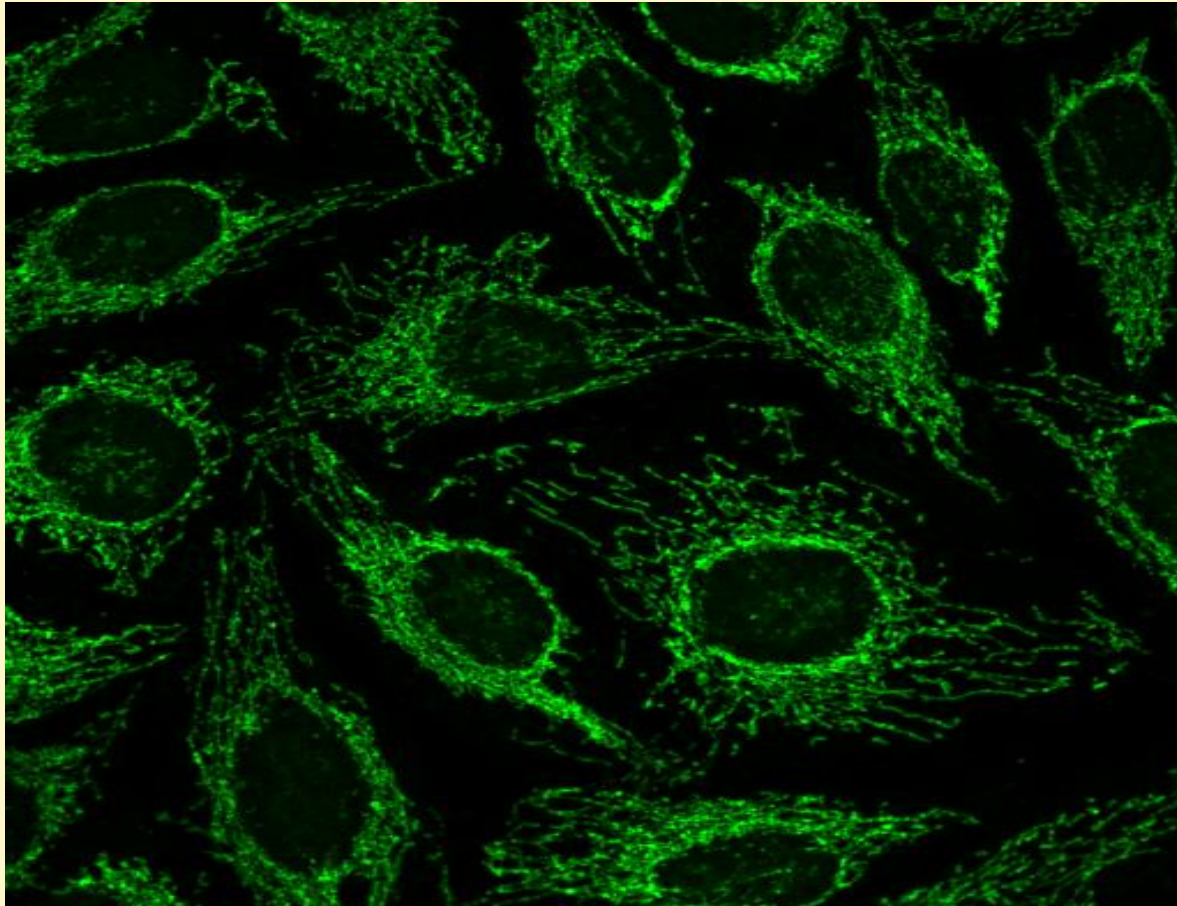
ANA - typ centromerový

IMUNOFLUORESCENCE

V cytoplazmě HEp2 buněk je možné pozorovat další typy fluorescence – např. mitochondriální – **AMA** (anti-mitochondrial antibodies) – výskyt u onemocnění **primární biliární cirhóza**

IMUNOFLUORESCENCE

ANCA (protilátky proti cytoplasmě neutrofilů)

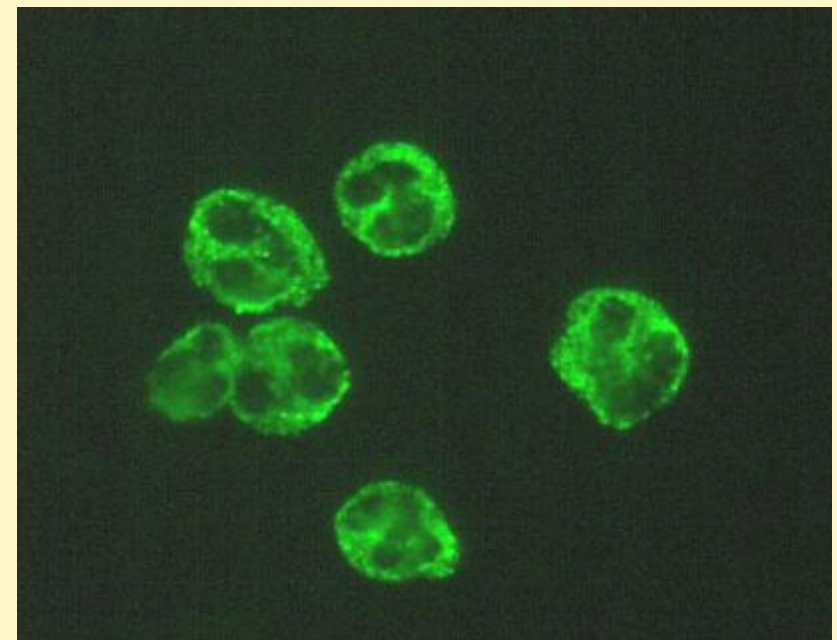
- pANCA – perinukleární - antigenem je MPO (myeloperoxidáza)

- cANCA – cytoplazmatická - antigenem je PR3 (proteináza 3) – typická pro onemocnění **(Wegenerova) granulomatóza s polyangiitidou**

-atypická ANCA - různé antigeny (elastáza, lysozym, katepsin...)

pANCA

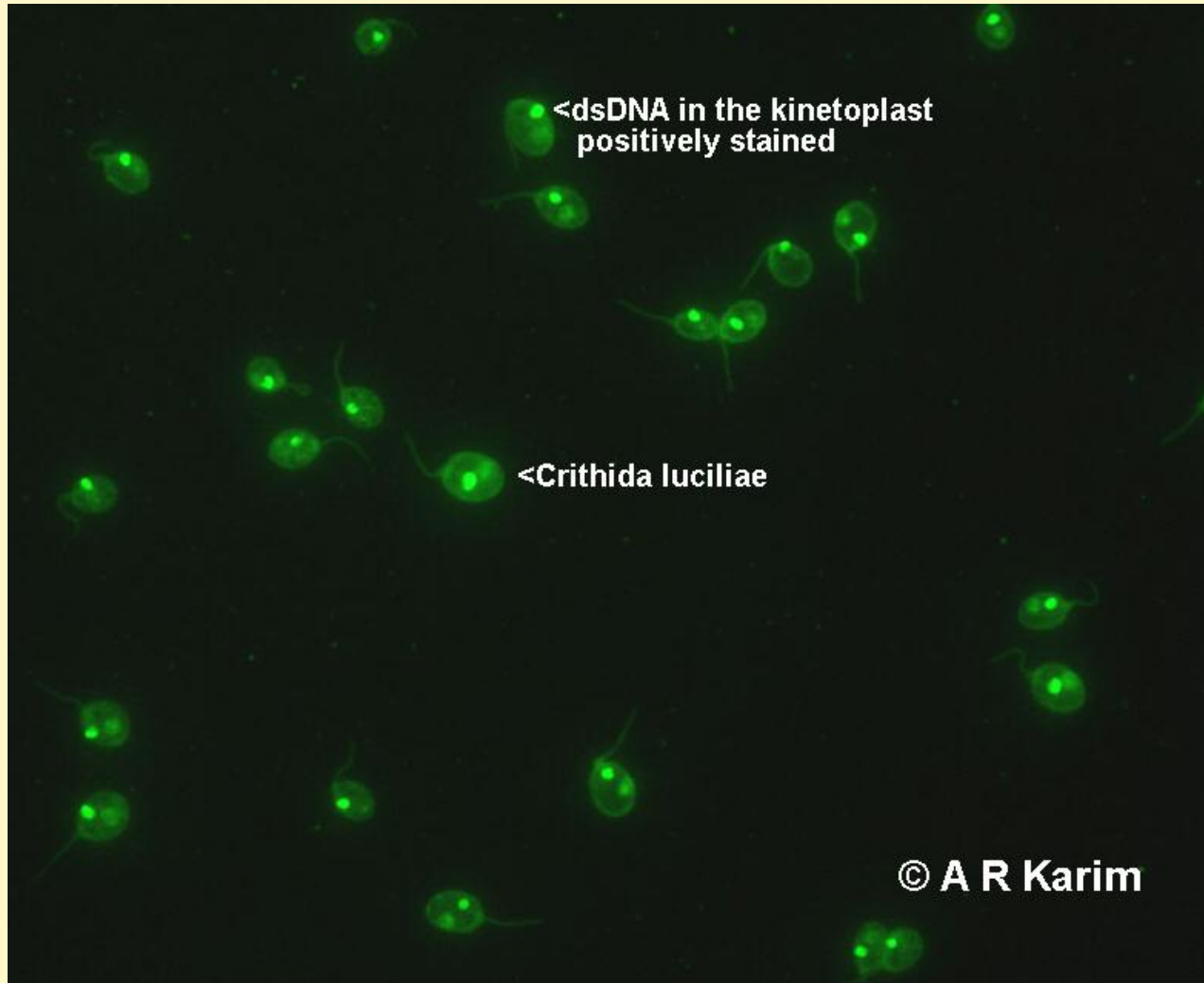

cANCA

IMUNOFLUORESCENCE

Prvok *Crithidia luciliae* - dsDNA

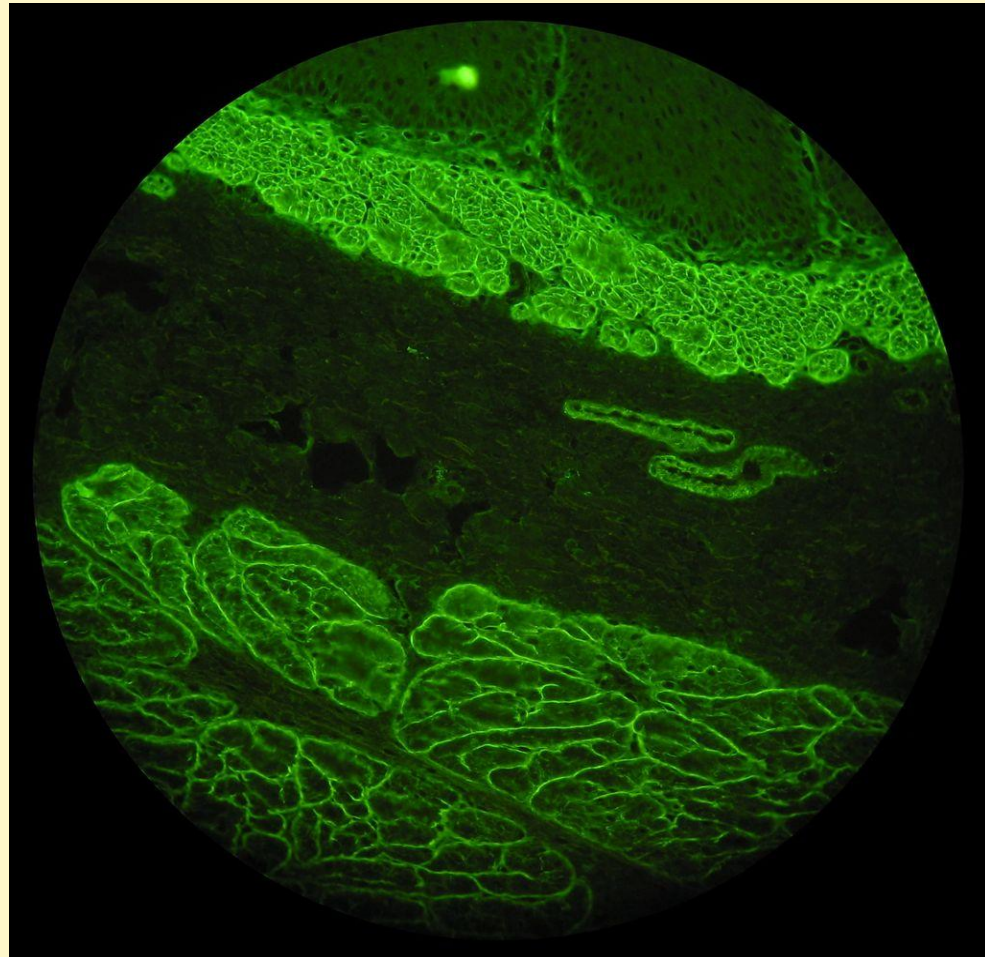
IMUNOFLUORESCENCE

EMA (protilátky proti endomysiu) – na řezu opičího jícnu
antigenem je TTG (tkáňová transglutamináza) – také ELISA detekce

- výskyt těchto

protilátek u **celiakie**

(hlavně ve třídě IgA)

IMUNOFLUORESCENCE

Substrát LKS – kombinace 3 potkaních tkání:

- játra (liver)
- ledviny (kidney)
- žaludek (stomach)

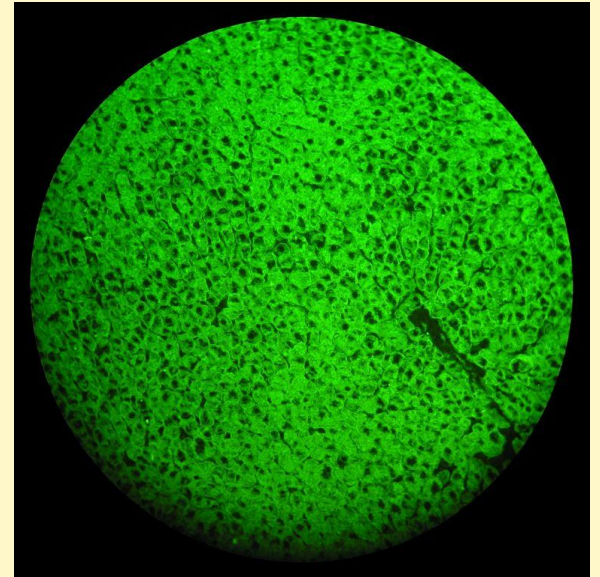
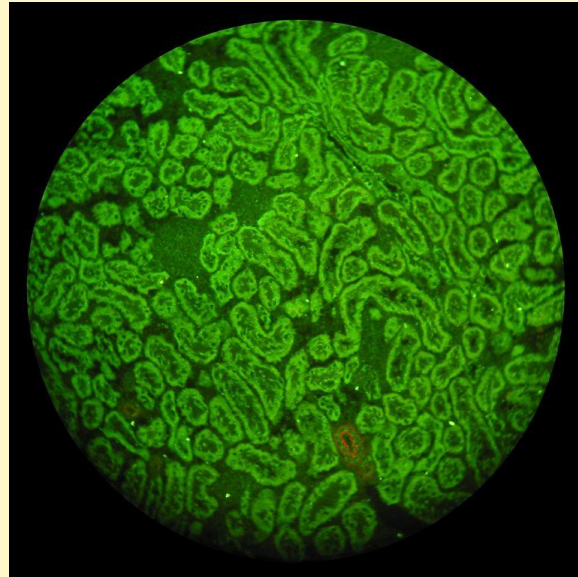
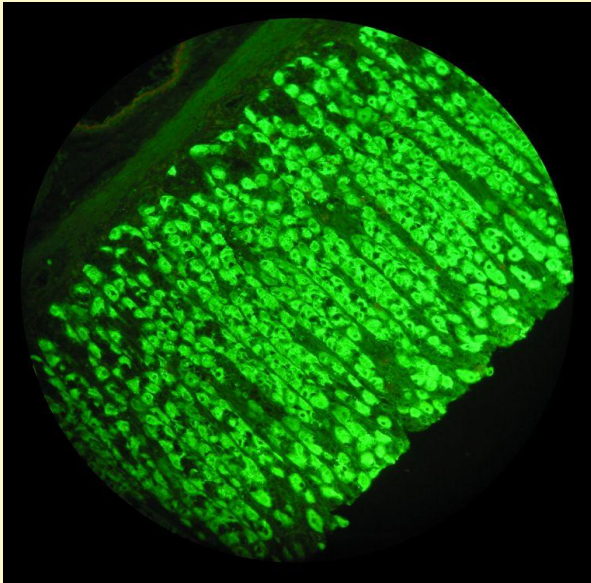
Lze pozorovat protilátky:

- AMA (antimitochondriální) – primární biliární cirhóza
- ASMA (proti hladkému svalu) – autoimunitní hepatitidy
- GPC (proti parietálním buňkám žaludku) – prim. perniciózní anémie
- RET (proti retikulinu)

aj.

IMUNOFLUORESCENCE

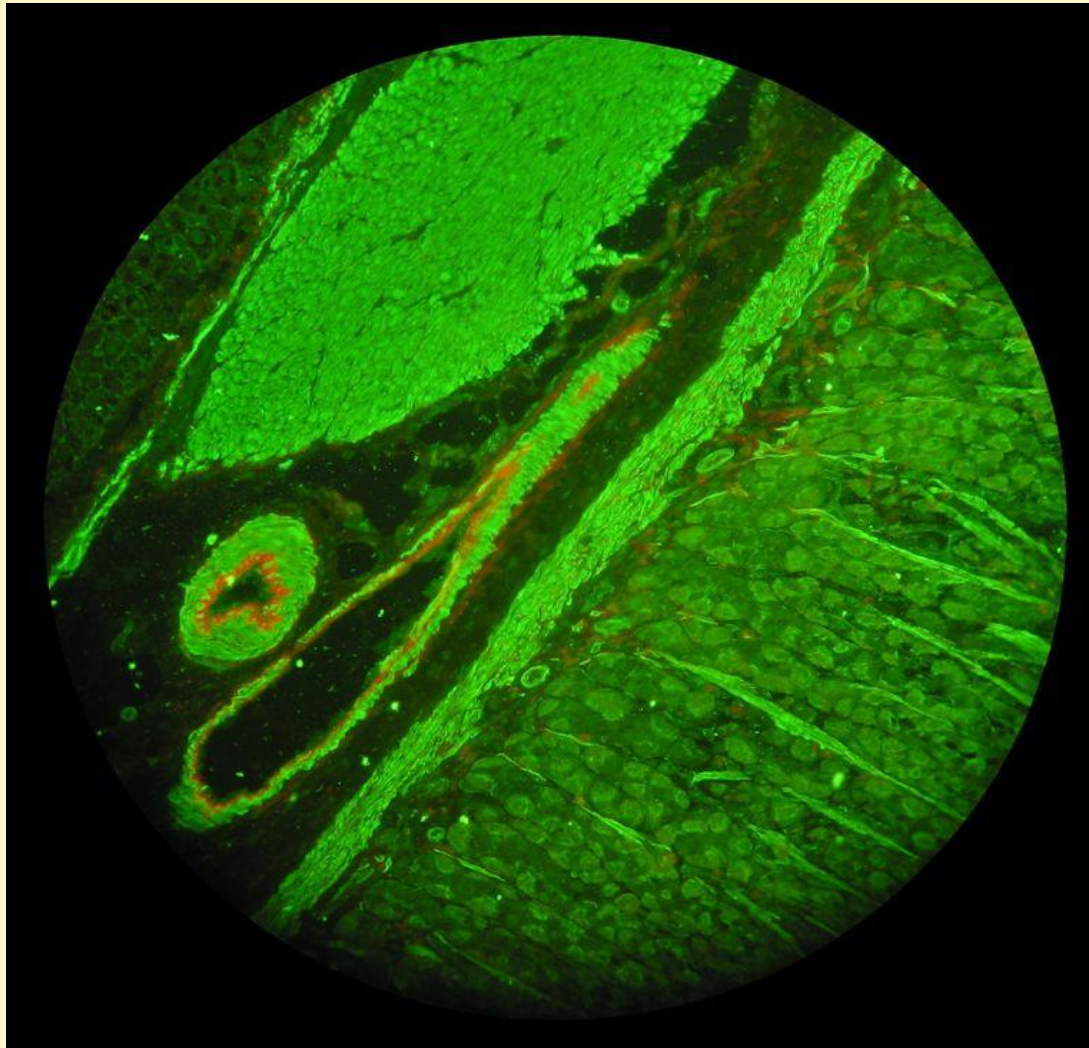
AMA – potkaní žaludek, ledviny, játra

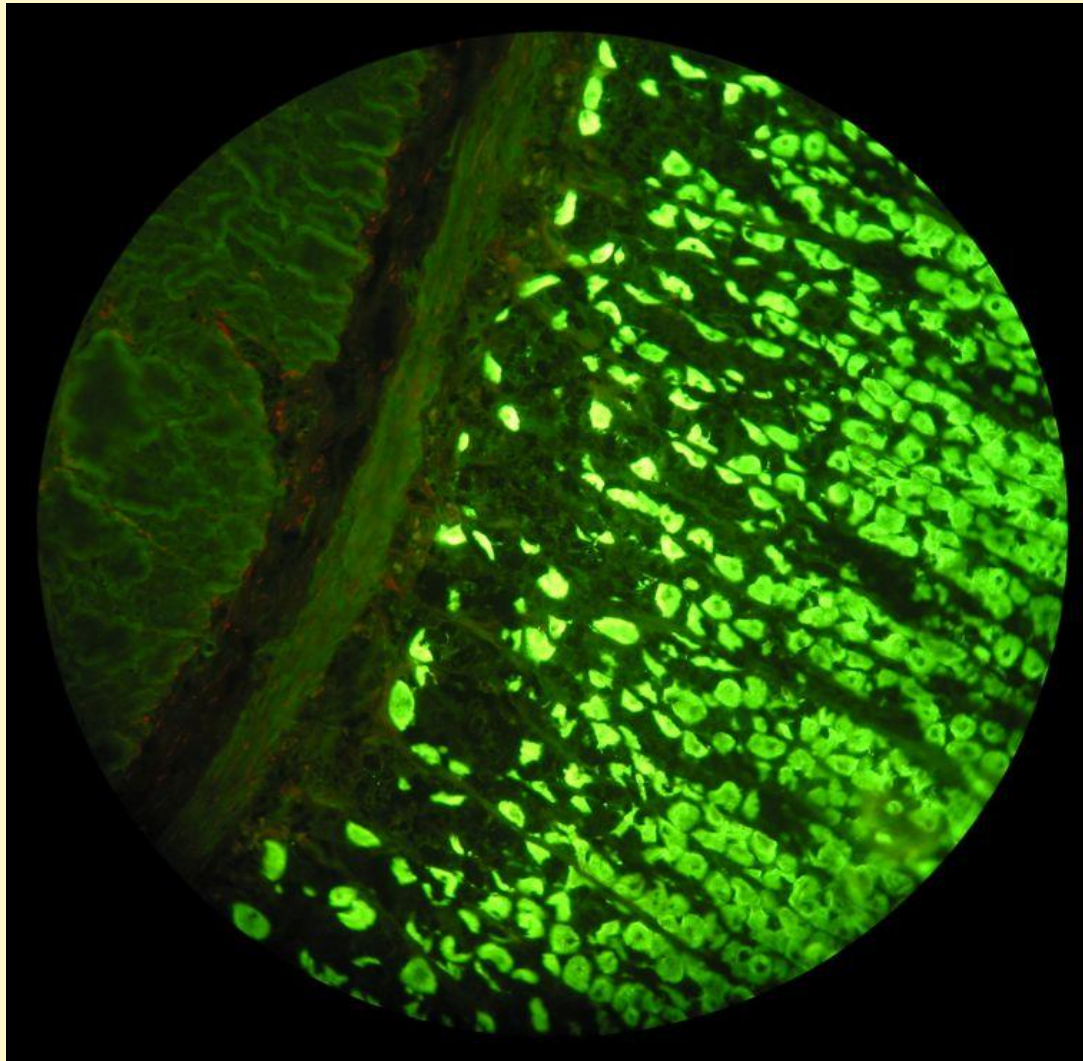
IMUNOFLUORESCENCE

ASMA – potkaní žaludek

IMUNOFLUORESCENCE

GPC - potkaní žaludek

IMUNOFLUORESCENCE

RET – potkaní žaludek, ledviny, játra

